

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisli se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 192.

V Ljubljani, v petek, 22. avgusta 1902.

Letnik XXX.

Tržaške razmere.

„Reichswehr“ pravi, da na obžalovanja vrednih tržaških razmerah ni toliko kriv samo namestnik, temveč tudi tržaška policija, ki ni na visočini svoje naloge. Vsa policijska organizacija je pomanjkljiva in zastarela. Kakor hitro ustopi kdo v policijsko službo, porabi prvo ugodno priliko, da si poišče drugje ugodnejše službe. Namestnik Gočes pače kot žrtva nesrečne policijske administracije. — Tako „Reichswehr“.

Kaj je morda tudi slovensko šolsko vprašanje v zvezi s policijo? Slišali so se že po Trstu glasovi, da bi dajala v Trstu slovenska šola povod nemirom in izgredom. Če so na policiji tega mnenja, če so na policiji morda obvestili višje v tem zmislu, potem pa že lahko izjavimo, da bodo slovenski stariši sami akrcbali za mir in red, brez pomoči slavne tržaške policije! Kakor so si tržaški Slovenci pridobili rešpekt glede slovenskih napisov na raznih prodajalnicah z lastno pestjo, tako bodo znali tudi pri slovenskih šolah nastopati tako, kakor jim bo velevala dolžnost!

V boljše označenje naših razmer naj služi dejstvo, da je službeni jezik na naši policiji laški. Treba samo slišati, kako domni pošteni slovenski fant »službeno laščino«!

Naša gospodarska organizacija.

Iz Zagreba, 18. avg.

Na Hrvaškem so začeli šele v najnovejšem času misliti o gospodarske organizaciji. Prvi katoliški kongres v Zagrebu je probudil zavest v katoliških krogih, da se je treba lotiti posla čim preje, sicer se bode hrvaškemu narodu slaba godila. Hrvaški politiki do zdaj niso resnobno mislili o tem za hrvaški narod tako važnem vprašanju. Res je, da so bili hrvaški domoljubi prisiljeni od začetka ustavne dobe pa do dandanes k hudi borbi za politične pravice hrvaškega naroda, toda pri vsem tem niso smeli zanemariti pri nobeni priložnosti boja tudi za gmojni napredek svojega naroda. Ta malomarnost se zdaj hudo maščuje. Na-

rodne moči so opešale in vidi se, kako so naši nasprotniki začeli vspevati s svojimi osnovami, da gmočno oslavljeni narod popolnoma potlačijo v politični borbi, saj le gmočno dobro stoječ narod more odločno braniti svoja prava, katerih se zaveda. Tako se spoznali tudi hrvaški politiki, da je treba narod hrvaški postaviti najprej v gmočnem pogledu na svoje noge, potem bode čvrst tudi v političnih borbah.

Začetek je storjen z utemeljenjem poljedelske banke v Zagrebu. Kmetu je treba najprej pomoči, da se vzdrži jedro naroda. Dozdaj je bil kmet odvisen od raznih oderuhov, ali pa od hranilnic po mestih, ki so tudi oderuško ravnale pri posojilih. Prej nego katoličani so se zdržali pravoslavni ter so osnovali že po vseh večjih krajih, kjer je pravoslavno prebivalstvo, svoje posojilnice. Poljedelska banka pa je začela šele letos svoje d'ovanje ter je dozdaj osnovala že do 60 Raiffeisenovih posojilnic. To je lep začetek, a uspeh bi bil še mnogo večji, ko bi bilo po deželi več požrtvovalnih mož za takšna podjetja, in ko ne bi politične oblasti celo nasprotovale snovanju teh posojilnic, ker imajo one zapoved širiti takozvane »veresijske zadruge« od budimpeštanske centrale po vsem Hrvaškem in po Slavoniji.

O namenu teh veresijskih zadrug sem že pisal v »Slovencu« ter razjasnil, da je to novo sredstvo za širjenje mažarske državne ideje. Iz tega lahko izprevidite, kako hud boj ima poljedelska banka na Hrvaškem, ker se mora boriti proti silnej birokraciji, ki je vedno na nogah, kadar se gre za znano idejo, ter zna rabiti vsa sredstva, samo da zmaga. Toliko večje so zasluge onih vrlih hrvaških rodoljubov, ki vkljub vsem zaprekam vendarle širijo gospodarsko organizacijo med hrvaškim narodom, ter je nade, da se bodo začela kmalu snovati poleg posojilnic tudi produktivna društva, žitna skladišča itd.

Nič bolje nego našim kmetom se godi tudi našim obrtnikom in trgovcem. Odvisni smo tudi v teh strokah od svojega narodnega zaveznika. Vse dosedanje zakonodajstvo ni bilo niti najmanjše Hrvatom

v prilog. Znale so tožbe v tem pogledu, a pomoči ne dobimo od nikoder, in ne bomo jih dobili, dokler se čvrsto ne združimo ter vsaj ono, kar se da, rešimo v svojo korist. Pred vsem je treba misliti na to, da dobimo trgovino v svoje roke. Prekoračite samo enkrat glavne ulice zagrebske, pa se boste prepričali, da trgovina glavnega mesta ni v hrvaških rokah; isto je žalibog tudi po drugih mestih, da celo že tudi po deželi! Berite napise raznih obrtnikov, pa boste našli isto razmerje. In v katerem stanu morete iskati največ neodvisnih mož, ako ne med obrtniki in trgovci? To pa je za nas velike važnosti, posebno pri današnjih okolišnih, ko o našem političnem položaju odločuje uradništvo pod kruto disciplino današnjega glavarja.

Odtujeni obrtniki in trgovci ne bodo odločevali za nas, nego rajše proti nam, kar izkušamo pri vsakih volitvah. Kaj nam je tedaj storiti?

Pravoslavni so nastudili že v tem pogledu prehiteli. Oni so se organizirali, zbrali znatno glavnicco 120.000 kron ter začeli delati resnobno na to, da svoje ljudi nameščajo po trgovinah in obrtnijah. Do zdaj so namestili že čez 1600 svojih ljudi. Hrvatje pa so do zdaj prepuščali vsa boljša podjetja židom in tujcem, katerih imen je le odveč, posebno v Zagrebu.

Slednjič so vendar tudi oni izpregledali ter se začeli dogovarjati o samoobrambi, kajti če pojde tako naprej, bodo tujci gospodari v trgovini in obrtniji na celem Hrvaškem. Pred nedavnim je bil glede tega važnega vprašanja napovedan sestanek v Zagrebu. O vspehu poročam drugokrat, ko zvem natančno o sklepih dogovarjanja. V nekem časopisu se je razpravljalo celo o tem, kako bi se v Zagrebu zasnoval internat za trgovske in obrtne učence, da bi se obenem tudi odgajali, ker so po navadi sami sebi prepuščeni. Seveda bo treba najprej poskrbeti za sredstva, a to bode dolžnost dotičnega odbora. Mi želimo temu podjetju najboljega vspeha, ki ne more izostati, če se

dela oklenejo odlični domoljubi. Če so vspeli pravoslavni ter zdaj že tako krepko delujejo, kako ne bi Hrvatje, katerih je vendar štirikrat več na Hrvaškem. Rešimo vsaj to, kar moremo v sedanjih okolišnih rešiti za Hrvaško!

Tudi Hrvatje iz Bosne so se lotili posla v tem pogledu. Prigodom zadnjih svečanosti v Zagrebu prisotni Hrvatje iz Bosne so sklenili, osnovati si društvo za odgojo mladega trgovskega naraščaja ter si izbrali odbor, da sestavi pravila za tako društvo. Ta osrednji odbor bode v Sarajevu; v zvezi naj ostane z zagrebskim sličnim društvom, ko se osnuje. Obenem so ti Hrvatje sklenili, da se osnuje za Bosno in Hercegovino denarni zavod, ki bi imel pospeševati posebno trgovska podjetja. To kaže, da se je tudi v Bosni pojavila želja po gospodarski organizaciji med samimi Hrvatji. Mi jim želimo pri tem najboljših uspehov!

H. K. T.

Silovito germanizacijo poljskega Poznania je z največjo odločnostjo zahteval Bismarck. Takrat so začeli v proračun staviti velikanske vsote v ta namen, takrat so začeli Prusi pridobivati velikanska posestva z državno pomočjo, in vlada je cele tolpe nemških naselnikov dala prevažati v svoje vzhodne provincije.

Pa tudi tu je šel železni kancelar v Kanoso — ali se bolj njegovi nasledniki, kateri morajo, vkljub temu, da vedno večje vsote žrtvujejo temu ljudožrskemu namenu, uvidevati, da je njih prizadevanje vendarle brezuspešno. Caprivi je zaradi tega nekoliko odnehal od prvotne strogosti, a sedanji nemški cesar je zopet zagodel na bojni mejdan proti — svojim podložnim davkoplačevalcem. Hohenlohe in Bülow sta se povrnila k bismarckski nesrečni politiki, katere nekrščansko geslo je: »Ausrotten!« Cesarjeve besede o »poljski prevzetnosti« in Bülowove o »domačih zajcih« so postale bojni klic, s katerim gredo pruski junkerji v boj proti Poljakom. In zopet se je poostрила ona borba, kateri so dali Poljaki ime »hakatizem« po začetnih črkah imen treh brezobzirnih sovražnikov poljskega rodu: Hausmann,

LISTEK.

Iz Gradeža.

(Konec.)

V Ogleju smo bili v nedeljo popoldne. Da je Oglej sedaj neznan kraj, to vsak ve. Da je pa cerkev z zvonikom vred tako znamenita, častita, velečastna, to marsikomu ni znano. Mene sta presenetila. Pričakoval sem, da vidim staro podrtijo, pred seboj pa sem imel veliko in ponosno baziliko. Bliščeca sicer ni, marveč preprosta; toda v svoji preprostosti veličastna. Naš pokojni kardinal je baje strme obstal, ko je prvič stopil vanjo. Da sem lezel tudi v zvonik, kamor že z mladega rad lazim, dasi na višavi ves svet pleše okolu mene, se razume. Krasen razgled po furlanski ravnini do Gorice, Sv. gore, čez kraške griče do Nanosa, do Trsta, Istre, Vidma in ob čistem zraku celo do Benetk.

Dražji kot zidovje in okolica seveda so nam sveti spomini, ki nas vežejo na Oglej — zibel krščanstva za naše kraje. Tod sta bila pokopana sv. Mohor in Fortunat, tod

najimenitnejši izmed oglejskih patriarhov, sv. Pavlin, ki je umrl l. 802. Letos bi se bila imela praznovati 1100letnica njegova, toda smrt kardinalova je preprečila praznovanje. Obhajala se bo torej drugo leto. In ob tej priliki se bo priredilo tudi romanje Slovencev v Oglej, koder doslej, kolikor mi je znano, skupno še nikdar nismo bili. Iz Ogleja bomo pa skočili, ker bomo že blizu, še na Sv. goro. O tem se je ob tej priliki dogovarjal s tukajšno — oglejsko — duhovščino naš častiti padre H., ki je tukaj nekak naš »kapo«, ki nam navažno daje »direkcijon« in ki je tudi to misel sprožil. Ob tisti priliki kaj več o Ogleju.

Bivanje v toplicah je prijazno, zlasti če se dobi prijetna družba. Posebno za nervoznika so veseli ljudje, prijazni obrazi in malo smeha — pol zdravja. — Danes se je pomnožila naša kolonija z vse častivrednim članom, ki mu je pa na poti od Trsta zelo trda predla. Saj me razumete!

Da se od povsod, kamor se podamo, vračamo v Gradež pevajoč v dolniču slovenske pesmi, to se razume. Pesem domača je, ki človeka dviga, ki ga užija in tolaži na tuji zemlji. Posebno narodna pesem, ki

hrani v sebi toliko poezije! Ah, narodno pesem, pošteno narodno pesem še mnogo premalo gojimo. Če je kaj res, je res to, da lepa pesem srce blaži. Kadar sem čmeren, pa zaslišim — žal, le prereditokrat — in seveda sam tudi pritegnem — tisto: »Na planinah solnčice sijaj«, ali kar je drugih takih ljudskih, pa mi zopet posije — solnce v dušo. . . . Tukaj pa si za privatno zabavo na morskem obrežju stoječ najraje vrežem z vsem basom, kar ga premorem, Jenkovo: »Buči, buči, morje adrijsansko!« In zamislim se v našo preteklost in sedanost.

Tuji meč, meni Jenko, je bil kriv, da smo prišli Slovenci od toliko narodne posesti. Tuji meč in — naša popustljivost! Če bomo tako mehki in odjenljivi, nas mora biti in nas bo konec. To resnico bomo toliko časa ponavljali, da nas res — nikjer več ne bo. Saj nas je vsako leto manj. Jaz ne vem, kako drugi to reč gledajo, toda mene to boli. . . . Pa se ne bomo zmodrili. Od pamtveka pa do danes imamo sicer vljudno, toda škodljivo lastnost, da se takoj udamo in akomodiramo tujim ljudem, običajem in tujemu občevanju.

Kjer le kaže, začnem slovenski in marsikje zoper pričakovanje iztaknem koga, s katerim se pomeniva po domače. Tako tudi tukaj. Če pa ne zna, pa vsaj izve, da smo Slovenci na svetu. Čast slovenskemu imenu! — Pri vsem tem imam rad vse poštene ljudi na tem božjem svetu in ne pozabim: ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi. Toda čast našemu jeziku — vselej in povsod!

Evo yam nekoliko podobe tukajšnjega našega življenja! Vreme, pravijo izkušenci, je letos precej neugodno, toda pri vsem tem bi ne bilo še preveč napačno, ko bi se nam le naši že itak presneto lahki in suhi možnjčki tako neusmiljeno ne lajšali in sušili. Volk sit pa ovca cela, — stara resnica, da ne moreta biti.

Srečen, kdor se more za par tednov domu odtegniti in — procul negotiis — miriti in krepiti svoje razposajene živce, ali karkoli ga že tare, muči, peče, bode in boli; toda dvakrat srenejši tisti, ki mu tega — ni treba!

A rivederci!

J. Križajev.

Kennemann in Tiedemann. Hausmann je bil sin judovskega bankirja, Kennemann bogat zemljiški posestnik, Tiedemann državni uradnik, bestialčen v svojih tintno birokratskih instinktih. Ta trojica je dala celi stranki ime hakatistov.

Ko je prišel Bülow na krmilo, so hakatisti podvojili svojo borbo povsod, v šoli, v cerkvi, v armadi, v uradih, v prodajalnicah, doma in v javnosti. Poljske trgovce so bojkotirali, poljskim vojakom so vzeli pridige v njih materinskem jeziku, prepovedali so otrokom razlagati krščanski nauk v njih domačem jeziku. Prepovedali so Poljakom konference in celo zasebno čitanje poljske literature. Ogleduhi in vohuni so začeli preiskavati hiše, ki so »sumljive polonizma«.

Množile so se hišne preiskave. Spise Mickiewiczove in Sienkiewiczove so postavili na državni indeks. Prepovedovali so učenje poljskega jezika. Pošta ni hotela sprejemati pisem s poljskim naslovom. Celo na pokopališča so hodili in so ruvali iz tal poljske nagrobne spomenike ali z dletom klesali z njih poljske napise. Vedno večje postavke so dajali v proračun za ponemčevanje Poljakov. Tako se je razvijal boj z vedno večjo brezsrčnostjo in surovostjo.

Zunanji svet je zvedel o tem šele po boleznih krikih, kar so jih izsilili prsom poljskega naroda tako kričeči slučajji, kakor šolska afera vrešenska in gnezdenska pravda. Otroke so topli do krvi: Eden je pokvarjen za celo življenje, eden je zblaznel — vse zato, ker so hoteli moliti svojega Boga v svojem materinskem jeziku. Dobro in poštene matere so obsodila pruska sodišča — sramota za civilizacijo! — na dolgotrajno ječo, ker so pritele na pomoč svojim otrokom, ko so jih mučili brezsrčni »pedagogi«. Piasecka, poštena mati peterih otrok s šestim pod srcem, je dobila dve leti ječe, ker je branila pruskemu »šolmastru« pretepati svojo deco.

Germanizacija poljske zemlje pa v kljub temu kaj slabo napreduje. Leta 1900 so pokupili poljskih posestev za en milijon. Večino so pokupili Poljaki nazaj za 200 000 mark — z dobičkom. Vsaka nemška naseljena rodina je stala državo nad 10.000 mark. Poljske banke pa, ki se bavijo z nakupom posestev za Poljake, dele svojim delničarjem 5 do 8% dividende.

Tako Poljaki branijo svojo narodnost. Bojni klic nemškega cesarja odmeva sicer po nemški državi, a pravega uspeha nima, kajti tudi Nemci bodo morali slednjiš spoznati, da ni mogoče iztrebiti naroda, kateri je veren, moralen, delaven in pošten!

Kdaj se snide državni zbor?

Pred nekaj časom so poročali listi, da se snide državni zbor skoro gotovo že zadnje dni meseca septembra. Nekateri listi so že imenovali dan 29. septembra. Sedaj se je pa pokazalo, da se vlada nikakor ne bo mogla držati tega roka, ker jej je nemogoče, da tega časa izgotoviti vsa pripravljalna dela, posebno pogodbo ter češkonemško vprašanje. V zadevi poslednjega vprašanja se niti še niso pričela pogajanja z zastopniki obeh čeških narodnosti. Še le ko bodo dogovori s temi zastopniki pokazali dovoljen uspeh, bo mogla vlada določiti termin za sestanek državnega zbora. Povsem verjetno je torej, da se snide državni zbor šele v prvi polovici meseca oktobra.

Kralj italijanski na Nemškem.

Italijanski kralj Viktor Emanuel dospe dne 27. t. m. s svojim dvornim vlakom v Magdeburg, kjer ga bodo pričakovali oni nemški častniki, ki bodo kralju na razpolago tekom njegovega bivanja na Nemškem. Ob pol 6. uri popoldne istega dne pa bodo kralja na postaji v Wildparku pričakovali cesar in drugi člani nemških vladarskih rodbin.

Dne 28. t. m. zjutraj se italijanski kralj pripelje v Berlin. — Naslednjega dne pa bo skoraj ves dan v cesarjevi družbi v Potsdamu, dne 31. t. m. pa se kralj Viktor Emanuel odpelje nazaj v Italijo.

Framasoni in „kulturni“ boj v Franciji.

Takoj pričetkom sedanje protikongregacijske gonje v Franciji je bilo vsakomur

jasno, da tiči za njo njena prava in edina provzročiteljica, framasonska loža, ki je v sedanji skozi in skozi framasonski vladi našla poslušno orodje za svoje satanske nadržte. Da je temu res tako, dokazuje najnovejšo pismo italijanske velike lože na velikega mojstra »velikega orienta« v Franciji, bržkone ministerskega predsednika Combessa, katero objavljajo milanski liberalni listi. Pismo glóve: »Z velikim veseljem opazujemo boj, ki ga vodi francoska vlada in odlični (!) del naroda proti verskim družbam, tem vzgojevalnicam sovražnikov domovine Viktorja Hugona in človeštva (!). V tem pogumnem in blagoslovljenem (!) delu, — ki bo, dovršeno, razprostrlo velevažen svitlač žarek iz republikanske Francije na celi omikani svet kot vzgled in v posnemo, — nam nikakor ni težko, spoznati vpliva ter vztrajnega, pogumnega in čudovitega delovanja framasonstva, ki ima v vaši osebi svojega vzvišenega in spoštovanega poglavarja. Ravno valed tega in ker Italija, ki čuti morda bolj kot vsaka druga država v svojem mesu zobe in kremplje rimske volkulje (!), smo bolj kot drugi veseli in ponosni na zvezo edinosti, ki nas obdaja, in izražamo svojo pohvalo k delu framasonskih bratov v Franciji. Ob enem vam naznanjamo, da z vami sočustvuje vsa (!) italijanska demokracija. Le malo je besedi, ki vam jih s tem sporočamo, toda prihajajo iz srca kot živahen izraz čustev, ki obvladujejo naše duše, od predstojnika italijanskega »vel. orienta« doli do zadnje lože, ki se zbira okolu našega prapora«. — Tako proslavljajo laški framasoni delo svojih francoskih sodrugov.

Protikongregacijska gonja v Švici.

Na podlagi člena 52. švicarske ustave je zvezni svet, kot smo že javili, naročil 12 redovniškim naselbinam, da morajo tekom treh mesecev ustaviti švicarska tla. Redovnice, ki so se naselile v kantonih St. Gallen, Waadt in Wallis, so došle iz Francije. Citirani člen švicarske ustave prepoveduje ustanovitve novih redov. Zanimivo pa je, s čim zvezni svet zagovarja svoj korak. Pravijo namreč, da to narekuje strah pred Francijo, ki bi bil lahko povod političnemu razporu. Drugi pa zopet pravijo, da so redovi zelo nevarni za obstoj švicarske republike. Kdo se ne smeje! Gibanje v prilog kongregacijam je v Franciji rojalistično (!) in tako utegne postati tudi — o groza — v Švici. Kajpada anarhisti in najrazličnejši sodrugi uživajo v Švici popolno svobodo, uboge redovnice so pa nevarne tej svobodni državi.

Otvoritev kapskega parlamenta.

Predvčeranjim je guverner Milner po končani južnoafriški vojski prvič otvoril kapski parlament. V svojem otvoritvenem govoru je napovedal celo vrsto zakonskih osnov, katerih izvedba naj bi kolikor možno zacelila rane, ki so jih provzročili zadnji nemiri. Prva predloga je v prilog njemu in njegovi vladi, kajti z njo se zahteva, da se guvernerju in njegovim organom odvzame odgovornost za dejanja, izvršena v dobi vojne stanja. Guverner je obljubil, da se takoj po odobrenju te predloge odpravi še sedaj obstoječe vojno stanje. Nadalje se napoveduje odprava nekaterih davkov in carin, prepoved priseljavanja iz Azije ter siromakov in oseb z nalezljivimi boleznimi sploh, pomnožitev železniškega omrežja ter reform za razvoj trgovine in obrta. — Po tem nagovoru je zbornica soglasno in brez debate sprejela adresso na kralja in kraljico, katere zagotavlja popolne udanosti.

Iz brzojavk.

Za preložitve dalmatinskega drželnega zbora iz Zadra v Split je nameravajo storiti odločivne korake hrvaški člani tega zastopa. — Parlamentarni mirovni kongres, prvotno sklican na 9. septembra, je preložen na konec tega meseca. Kongres se vrši v dunajskem parlamentu. — 997 Burov, mej njimi general Cronje s soprogo, se je povrnilo iz St. Helene v Južno Afriko. — Vprašanje o takozvanem »morskem očesu«, malih jezerih na ogrskogališki meji, se bo reševalo pričeniš z današnjim dnevom v Gradcu. Razsojalo bo mejnarodno razsodišče. Razprave so javne in trajale bodo kake tri tedne. Predseduje predsednik švicarskega zveznega sveta dr.

Vinkler. — Dr. Stranaky pri Koerberju. Včeraj je podpredsednik češkega kluba konferiral z dr. Koerberjem ter dobil vtis, da vlada ne bo zadovoljila Čehov v jezikovnem vprašanju in da se mora češki narod pripraviti na velike boje. — Nagodbene konference se prično zopet danes na Dunaju. Udeležo se jih bržkone vsi ministri, ker se je tudi minister Rezek sinoči povrnil na Dunaj. Iz Budimpešte so sinoči dospeli Szell, Lukacs, Daranyi in Lang.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja.

Odbor »Družbe sv. Mohorja« je v svoji zadnji seji potrdil in sprejel sledeče rokopiše: a) Obširnejši spisi: 1. J. Trunk: »Bodi svoje srede ko vač!« — 2. Dr. A. Karlin: »V Kelmorajnu.« Spomini s pota. — 3. Josip Brinar: »Lisica Zvitorepka.« Živalske pravljice za odraslo mladino. — 4. Jos. Lavtižar: »Pri severnih Slovanih.« Potopisne črtice. — b) Povesti: 1. P. Bohinjec: »Na neprijetnih mostnicah.« — 2. F. S. Pavletov: »Ponjenikrivdi.« Povest. — 3. Isti: »Zavoljo denarja.« Črtica. — 4. Fr. Ks. Meško: »Stari Gaspere.« Slika. — 5. F. D.-c. »Mladimornar.« Povest. — 6. J. E. Rubin: »Kovač Peregrin.« Bajka. — 7. Pavel Perko: »Slepa.« Iz življenja ubogih. — c) Razni spisi: 1. A. Sežun: »Resnice.« — 2. A. Medved: »Kazen nesprave.« Pesen. — 3. Janko Okič: »Kako so začeli na Ruskem žganje kuhati.« — 4. Dr. Fr. Kovadič: »Dr. Ivan Križanič.« Življenjepis. — 5. Dr. J. Lesar: »Seznam svetnikov-zavetnikov posameznih obrtij.« — 11. Lj. Stiasny: »V Tiflis!« Potopis. — 12. A. Kosi: »Pelinovo vino.« — »Majnikovo vino.« — 13. Isti: »Stariši, pripovedujte svojim otrokom!« — d) Raznih pesmi itd. so doposlali: Ant. Medved, Fr. Ks. Meško, Fr. Neubauer, Jos. Bekš, »Mira«.

Zahtevajmo slovenskih velikih šol v Ljubljani, je naslov mali knjižici, katero je spisal pravnik g. R. Šega. Pisatelj želi, da bi ves slovenski narod spoznal potrebo po višji izobrazbi, da bi vsakemu Slovincu, bodisi izobražen ali ne, prešla v kri in meso zahteva: Dajte nam nazaj, kar ste nam vzeli, dajte nam naše vseučilišče v Ljubljani! Na 14 straneh nam je g. Š. podal v jedrnatih besedah zgodovino našega vseučilišča in obrazložil natanjko, kako opravljene so naše zahteve. Nazadnje pa pisatelj predlaga, naj se po vsej Sloveniji prirejejo tabori, in kakor je nekdaj na taborih oživila narodna zavest, tako naj se tudi sedaj na taborih razlega kreпки glasi zdravega ljudstva, po izobrazbi koprnečega slovenskega ljudstva, glas, ki bo segal tja do carske prestolice: Slovensko vseučilišče v Ljubljani hočemo imeti! Dobiva se pri Schwennerju v Ljubljani. Komad stane 4 vinarje, tisoč komadov skupaj pa 3 krone.

Dve novi slovenski knjigi.

Odbor trg. društva »Merkur« se je odločil izdati slovensko »Enostavno knjigovodstvo«. Če knjiga dobi zadostno število kupcev, izda odbor tudi »Dvostravno knjigovodstvo«.

Iz hrvaškega slovstva.

Znani hrvaški pesnik Vladimir Nazor je izdal epos »Živana«. — »Zbornika pouka i zabave«, ki ga ureduje Vladimir Jelovšek, so izšli štirje zvezki. Zadnji obsega prevod češke knjige »Ideali vzgoje«. — Dragutin Franič je napisal debelo knjigo: »Putovanje s gajcima kroz Bosnu i Hercegovinu, Crnogoru, Dalmaciju po Jadranskom moru, Istri i Hrvatskoj.« — Sheridanovo tragedijo »Pizar« je prevel Mato Ostojčić. — Albert Weber je izdal črtice: »Izpod pučine svetla«. — Mladinsko revijo »Mlado Hrvatske« urejuje Branko Drechsler. — Papež in hrvaške škofo brani knjiga »Uzroci posledice afera zavoda sv. Jeronima v Rimu«. Neznani pisatelj dokazuje, da papež in škofo v tej zadevi niso storili krivice hrvaškemu narodu. — Racinovo »Ifigenijo« je preložil na hrvaški jezik fra Grga Martić. Jezik je lep in lahek. — Richard Katalinić Jeretov vabi na naročbo nove svoje knjige: »Injek«. V njej bo zbral svoje črtice, katerih več je prevedenih že v druge jezike. — Ivan Tkalčić je izdal VII. in VIII. zvezek svojih znamenitih »Povestnih spomenika slob. kr. grada Zagreba«. V teh zvezkih razpravlja sodne stvari. — »Vrboska in jezikovna jedkost«, se zove knjižica Petra Kumićića, v kateri pisatelj popisuje znamenitosti mesta Vrbovke na otoku Hvaru. — Juraj grof Otšić-Slavetički je izdal prvo knjigo

svojih »Črtice« — »Glasnik Matice Dalmatinske« vrlo napreduje. — Mladi Branko Drechsler je izdal svoja »Razbacana uda«.

Dnevne novice.

V Ljubljani 22. avgusta.

Novi knezonadškof in goriška duhovščina. Novemu nadpastirju prezviš. knezu in nadškofu je poklonila deputacija vse duhovščine goriške nadškofije dan pred Velikim Šmarnom v znak udanosti krasno dragoceno belo mitro, koju je rabil novi nadškof koj pri svoji prvi slovesni pontifikalni maši dne 15. avgusta. Mitro je izdelalo vrlo domače »društvo za cerkveno opravo« (predsednica bar. Spaun).

Duhovske zadeve na Koroškem. Za drugega dekanjskega svetovalca dekanije Dobrlavas je izvoljen in potrjen o. gosp. A. Aplen, župnik v Železni Kapli. — O. g. dr. Janko Arnejc pride za kaplana v Beljak.

Imenovanja. Deželnovladnima koncipistoma sta imenovana narednika gg. Ivan Šebat v Liebenau-u pri Gradcu za Kamnik in Iv. Marko v Bolzanu za Postojno. — Absolvirani tehnik g. Pavel Kryl je imenovan stavbinskim pristavom za Kranjsko.

Katoliško slovensko politično društvo »Sloga« v Središču priredi v nedeljo, dne 24. avg. 1902 ob 3. uri popoldne svoj izvanredni občni zbor, pri katerem poročata gg. poslanca dr. Miroslav Ploj in dr. Rosina. Slovenci vdeležite se v obilnem številu, da izrazite poslancema svoje težnje in želje. — Po shodu je veselica v gostilni g. Jožefa Šinko v Središču, pri kateri svira godba središke požarne brambe.

Petdesetletnico je obhajal dne 18. avg. t. l. g. Jože Förster, profesor na konservatoriju in organist v metropolitni cerkvi sv. Vida v Pragi, brat g. A. Foersterja v Ljubljani. Njegove kompozicije mu zagotavljajo častno mesto v muzikalni literaturi in vrhunc njegovih skladb bo nekako »Missa bohémica«, ki v kratkem izide v tisku. Za zasluge je postal vitez reda Franca Jožefa, imejitelj križa pro Ecclesia et Pontifice itd.

Kako spoštujemo liberalci o. kr. zakone? V Trnovem na Notranjskem je liberalno županstvo, katerega glava je že 15. maja 1899 zasedla županski stolec, torej so že davno pretekla tri leta, v katerem času bi se moral izvoliti novi občinski odbor. Liberalni župan in njegovi svetovalci pa so se tega stolca tako privadili, da nikakor ne mislijo na nove volitve, vsaj so že celi 3 meseci pretekli po postavni dobi in vendar ni duha ne sluha, da se izvrše po zakonu predpisane nove volitve. Tudi obljube, da se v kratkem v Trnovem napravi prepotrebni vodovod, in še marsikatero druge splavale so po vodi, tako da danes lahko vsak volilec vidi, kako skrbijo liberalci za javni blagor. Pomanjkanje zdrave pitne vode čutimo posebno sedaj, ko so se v naši dolini naselili vojaki c. kr. domobranskih polkov št. 4 in 27. Skoraj vsi vodnjaki so prazni, a v družih je tako slaba voda, da se nikdo iste piti ne upa, ker jo še celo za kuhanje ne radi rabimo. Vsed tega obračamo se tem potom do c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni, da spomni Trnovske liberalne veljake na zakonite določbe, posebno na § 19 občinskega volilnega reda, ki jasno predpisuje: »Priprave za volitev store se tako o pravem času, da, ko izteko leta ene volitve, že lahko novi zastop začne delati.« Ako čuvaji zakonov ne izpolnjujejo c. kr. postav in predpisov, kako neki naj zahtevajo, da iste izpolnjujejo njih podaniki ali podložniki! Fiat iustitia!!!

Laški delavci na sv. Gorl. Procesija na Sv. Goro, katero je priredilo ital. katol. delavsko društvo iz Gorice, je bila sijajna. Udeležilo se je okoli 8000 vernikov. Prišli so iz cele Furlanije. Procesijo je vodil dr. Faidutti. Pontifikalno mašo je služil presvetli knezo-nadškof. Pred mašo je imel govor jezuit p. Spiluttini. Sploh je minule dni mnogo vernikov prihitelo na Sv. Goro.

V pokoj je stopil dr. Ivan Kalčić, c. kr. štabni nadzdravnik ter bil odlikovan z viteškim križem Franc. Jožefovega reda. Rojen je bil v Lipi v Istri od ubogih hrvaških starišev. Vkljub vojaški suknji mu nije slovanako srce ne le v besedi, marveč tudi v dejanju.

Operni pevec Naval Pogačnik bode v prihodnji sezoni nastopal kot gost v berolinskem zahodnem gledališču.

Is Šiške se poroča, da je hišo in druga poslopja g. Marije Zakotnik vulgo Kočarice v Sp. Šiški kupil vinotrižec gosp. Jernej Stele.

»Divji lovec« v — Mariboru. Bralno in pevsko društvo »Maribor« se pripravlja za predstavljanje Finžgarjeve narodne igre »Divji lovec«.

Žensko učiteljsko dobi Celovec s prihodnjim šolskim letom.

Nov most pri Brežicah bo veljal 450.000 K. Dolžina vseh potrebnih stavb bo 520 metrov.

Velik ogenj je bil predvčeršnjim zvečer ob 9 uri pri sv. Križu v tržaški okolici. Pogorela so poslopja Martina Trtjaka. Grozno je bilo, ker je v hiši ležala bolna 81letna stara mati. Ni bilo lahko rešiti jo. S pomočjo drugih je nje sin splezal skozi okno. In potegnili so ubogo starko iz postelje v sami srajci. O tej priliki se je sin ožgal po obrazu, žena mu pa na rokah.

Koroške novice. Gorelo je mej 9. in 10. avg. v Lovankah pri Dobrlivasi. Gasilci so po daljšem trudu ogenj omejili. — Podrl se je 14. t. m. opoldne veliki dimnik plavža v Prevaljah ter se prelomil v dva dela. Trebalo je le 5 dinamitnih patron. Prelomil se je na dva dela nekdanji oznanjevalec prevaljske slave. — Utonil je v nedeljo dne 10. avgusta po domače Mačkov v Humčah pod Golševem. Šel se je kopat in je izginil v valovih. — Nove zvozne so dobili v nedeljo 10. avg. pri Sv. Katarini nad Smihelom pri Pliberku. — Tretje letošnje porotno zasedanje se prične dne 15. sept. — Dne 11. avg. je umrl v Beljaku odvetnik dr. Fr. Gassner, voditelj beljaških Vse-nemcev. — Blizu Beljaka so našli dne 10. t. m. na polju mrtvega 45letnega J. Božića, pristojnega v Rožek. Urok nagli smrti: žganje! — Vlak je povozil dne 11. t. m. občinskega ubožca H. Bartolota, starega 44 let. Bil je pijan in zato vlaka ni zapazil. — Vrtnarska razstava v Beljaku se je obnesla prav dobro. — Dne 11. avg. se je v Celovcu obesil 31letni dninar S. Gangl. Urok: ni imel dela.

»Vrag« v kravjem hlevu. Silen strah je občutila p. d. Prajtelovka v Dolah v Ziljski dolini na Koroškem. Kobila ter nje žrebé sta mej malico po raznih ovinkih na naslednji čuden način prišla v kravji hlev: Ko pride kobila z žrebetom do polovice poda, se zasliši strašen ropot in grozen polom, cel pod se vdere in kobila z žrebetom vred pade čez dva metra globočine v kravji hlev. Brez vse nesreče in stoječ v gróznem strahu pričakuje rešilne pomoči iz te kravje družbe. Gospodinja te hiše se je, v postelji že pol leta nahajajoč, tako ustrašila tega ropota in poloma, da je skočila kot lahkonožna srna iz bolniške postelje, misleča, da se hiša pogreza. Ko pride iz hiše, vidi, da je hiša nepoškodovana; odpre kravji hlev in, o groza! Velika stvar zija v ženo — mislila je, da je sam ljuti vrag s svojim mladim vragom zlezal v njen hlev! Zdaj začne klicati prestrašena žena sosede, ki priletijo od krepke malce, eden s koso, drugi s sekiro, tretji išče puško, ženske kričijo, otroci bežijo iz trate vsak v svoj brlog, da bi se rešili pred strahom. Prvi junak, ki stopi v hlev, je bil posestnik, in spozna svojo kobilo, vso tresoč se od vratolomnega padca, zraven kobile se trese žrebe in nad njima zija polomljen pod, od koder sta priletela vsa zdrava in nepoškodovana v kravjo družbo brez zrakoplova.

Desetletnica hrvaškega časopisa v Ameriki. Newyorški hrvaški »Narodni List« poroča, da je preteklo letos deset let, odkar je izšel prvi hrvaški list v Ameriki »Hrvaška Zora«.

Novo društvo v Pulju. V Pulju se je ustanovilo društvo »Circolo cattolico di lettura a Pola«.

Stavka mizarjev v Zagrebu pri tvrdki Bothe in Ehrman še vedno ni končana. Tvrdka bi rada dobila tuje mizarje, a ves njen trud je zaman, ker so mizarji solidarni s štrajkujočimi.

Razstava v Zagrebu V Zagrebu nameravajo v l. 1905 prirediti poljedelsko, industrijsko in obrtno razstavo.

Utopil se je v Muri pri Spielfeldu pekovski učenec Franc Heel, doma iz Sv. Jurja ob Ščavnici. Ponesrečenca je odnesla pri kopanju deroča voda Utopljenca še niso našli.

Protestantovska cerkev v Marenbergu. V Marenbergu so baje že kupili zemljišče, na katerem začnejo prihodnje leto zidati protestantovsko cerkev. Protestantovski listi pišejo, da bode sezidalo cerkev prusko društvo, takozvani »Gustav-Adolf-Verein«. To društvo pošilja protestantovske pastore na Avstrijsko in posebno na Spodnje Stajersko, da — delajo Nemcem pot do Adrije.

Dvajsetkrat sabodel se je v Gradcu kleparski pomočnik Grandošek. Prepeljali so ga težko ranjenega v bolnico.

Požar. Iz Mokronoga: Pogorela je pristava mokronoške grajščine »Konopendol«. V sredo, dné 20. t. m., okolu 10 ure zvečer je treščilo v hlev, nakar je nastal strašen ogenj, ki je uničil vso pristavo. Živino so rešili, drugo je vse zgorelo; največji revež pri tem je majar, ker pristava je bila zavarovana, torej gospodar sam nima velike škode. Gasilci so prišli domači in iz Št. Ruperta.

Velika nesreča se je zgodila 14. t. m. ob 11. uri po noči v Klosterneuburgu pri 15. pionirskem bataljonu pri ponočnih vajah na Donavi. Treščila sta skupaj pionirski oddelek, sestavljen iz petih pontonov, na katerem je bilo 28 pionirjev, 6 podčastnikov in 3 častniki, in parnik s tako močjo, da se je ponton na desni strani tako hitro potopil, da se vojaki niso mogli rešiti v njem, ampak morali so se izročiti valovom deroče Donave. Ker so znali vsi plavati, so se rešili nekateri do obrežja; eden se je rešil z velikimi ranami, katere je dobil pri tresku. Priplaval je do obrežja, tam so ga potegnili tovariši iz valov. Imel je glavo yso razbito, roko zlomljeno in prsi poškodovane. Bil je čvrst slovenski fant in je drugo leto služil. Nekateri so klicali za pomoč in stokali v vodi, ker so jim moči ponehavale; pa zastoj so klicali pomoči, ni je bilo od nikoder. V temni noči morali so pustiti svoje mlado življenje v valovih deroče Donave. Med ponesrečenci so bili večinoma Slovenci s Kranjskega.

Konjerejcem. Dne 25. avgusta t. l. bo v Središču sejem za žrebeta. To je edini sejem te vrste na Spodnjem Štajerskem.

Dobavni raspis. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se poroča, da se bo 27. avg. t. l. ob 11. uri vršila pri Societe Nationale des Chemins de Fer Vicinaux Rue de la Science 14 v Bruslju ponudbena razprava zaradi dobave 150 000 hrastovih pragra 1 m. 80 cm. dolgih in 15 odsekov posebnih hrastovih kosov različne mere za podstave in stranske proge. Ponudbe se morajo nasloviti na glavnega ravnatelja in oddati na pošto najkasneje eden dan pred terminom, ki je določen za submisijo. Dotični Cahier des Charges je na vpogled pri c. k. avstr. trgovinskem muzeju na Dunaju.

Dobavni raspis. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se je naznanilo, da se bo v ekonomatu srbskega vojnega ministerstva v Belgradu vršila dne 15. septembra t. l. javna ustna licitacija za dobavo pisarniških potrebščin za l. 1903, ki jih bo potrebovalo vojno ministerstvo in poveljništvo stalne vojske. Vzorci in pogoji se lahko vsak dan dopoldne pogledajo v pisarni omenjenega ekonomata.

Ljubljanske novice.

Pevci praškega »Hlahola« so se danes dopoldne ob 1/3. uri pripeljali v Ljubljano iz Benetk, oziroma iz Trsta. Na kolodvoru so jih čakale deputacije »Slov. planinskega društva«, »Glasbene Matice« in deputacija »Ljubljane« z zastavo. Pozdravil jih je z nagovorom prof. Štritof. Čehi so se zahvalili s češko pesmijo. Nato so se pevci odpeljali v Ljubljano. Zvečer je koncert na vrtu »Narodnega Doma«.

Veselica trgovskih sotrudnikov. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« namerava prirediti dne 5. oktobra t. l. v »Narodnem domu« veliko veselico s petjem, srečolovom itd. Društvo goji že 6 mesecev petje.

Liberalno trgovsko in obrtno društvo je imelo včeraj občni zbor. Članov ima le 239, znamenje, da se trgovci in obrtniki na Kranjskem vendar nočejo povsem vnesti na liberalne limanice. V odbor so bili izvoljeni obrtnik dr. Tavčar, Fr. Domicelj, knjigov. vez Bonač, Tomaž Tolazzi, Leopold Fürsager, Viljem Killer, Karol Barborič in J. Lovšin. Računskimi pregled-

niki so bili izvoljeni Viktor Cantoni, Julij Elbert in Jožef Petrič. Dr. Majaron se je pritoževal, da tajništvo ni dovolj delalo. Mislimo, da se je pač naveličalo brezuspešno truditi se za nalogo, katero mu je dal dr. Tavčar.

C. kr. poštni in brzojavni uslužbenci v Ljubljani prirede v nedeljo dne 24. avgusta t. l. na čast Njega Veličanstva cesarja Fran Josipa I. sv. mašo pri sv. Jakobu ob pol 12. uri dopoldne, spreved spremlja ljubljanska društvena godba. Pri maši poje pevski klub. Popoldne prirede vrtno veselico na Kozlerjevem vrtu spojeno z šaljivo pošto in telefonično zvezo iz Ljubljane v Prago in koriandoli korsom. Pri veselici bode svirala ljubljanska društvena godba. Začetek ob 4. uri popoldan. Vstopnina 40 v. za osebo, otroci prosti. Čisti dohodek je namenjen bolniškemu zakladu c. kr. poštini in brzojavnih uslužbencev. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

Nov hotel in kavarna. Hišo gospe Antonije Kaligar v Kolodvorski ulici št. 22 je kupil g. J. Tomschitsch iz Kočevja za 144 tisoč kron in namerava hišo popraviti in ondi napraviti hotel in kavarno.

Današnji brzovlak je zjutraj imel 3 ure zamude. Prišel je v Ljubljano šele ob četrtna 10 uro dopoldne. Pri Spielfeldu je bila proga zastavljena, ker je ondi brzovlak trčnil v nek železniški stroj. Stroj sta poškodovana, istotako nekaj voz. Potnikom se ni zgodilo drugega, nego da so jim kovčki padali na tla.

Štajarski Slovenci na konjih v Ljubljani. Pri sv. Tomažu nad Ormožem se vrši v nedeljo predstava, katere čisti dohodek je namenjen za napravo narodne noše onim tamošnjim Slovincem, ki se bodo udeležili na konjih slavnostnega odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani.

Kotiček za liberalce.

Od učiteljskega zborovanja. G. Gangl je pojašnjeval učiteljem liberalno stališče. Pri tem je med drugim izrekel tudi te trditve: »Mi nismo samo zato, da bi trpeli, nego smo tudi zato, da kaj užijemo«. (Čujemo, da se je to načelo v Trstu takoj po zborovanju praktično izvrševalo.) »Jaz sem se vrnil z Dunaja tak, kakršnega so me poslali tja, a ne kot oznanjevalec krotkosti in ponižnosti, zakaj drugače bi izključil samega sebe iz vrst naprednega slovenskega učiteljstva! Krotkost in ponižnost bi nam izkopali grob.« (Krotki in ponižni naj bodo samo »klerikalci«, kaj ne?) Začuden smo brali, da se z zborovanjem liberalnih učiteljev »žarki vede in omike v vsi čudotvorni blagodejnosti razlivaajo daleč tja po šumnih mestih in tihih vaseh, tja vsepovsodi po naši predragi domovini.« Gangl se je očitno učil tudi od dr. Tavčarja, kajti sledeči stavki so v svoji značilni publosti popolnoma tavčarjanski: »In to je eden tistih prepadov, ki nas loči od klerikalcev: Mi hočemo luči in svobode. In to je naša stališče. Oai hočejo temo in vlado. In to je njihovo stališče.« »Prizadevanja naših nasprotnikov so kakor hudournik, ki razdira plodno zemljo, ki uničuje to, kar so delavne roke s trudom dobrega ustvarile.«

Strašno je podrla »klerikalizem« ta izpoved: »Kadar čujem zatrjevati klerikalca, da je za izboljšanje našega gmočnega stanja, pa naj živi ta klerikalec na Kranjskem, Stajerskem, Goriškem, Primorskem ali v Istri, verjamem njegovim besedam toliko, kolikor bi verjel n. pr. kramarju, ki je baš razložil svoje blago po šotoru, pa se milo ozira proti nebu, klidč: »O, ko bi zdaj le začelo prav močno deževati. (Ali ni to »zaničevanje trgovskega stanu«? Doslej se je vedno »klerikalcem« očitalo, da tlačijo kramarje, zdaj jih pa liberalni učitelji rabi za zaničljiv vzgled, iste, ki so jih vabili liberalci na protestni shod!)

Najbolj zabavno pa je poslušati učitelje, kadar zabavljajo čez svojega tovariša Jakliča. On se jim lahko smeje, kajti gg. Jelenc in Šetina morata vendar priznati, da je katol. narodna stranka ravnala bolj šarmantno, ko je dala učitelju gotov mandat, kakor pa liberalna, ki jih ima za »Zählkandidate«.

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani — Theol. dr. Vacl. Horák +. V Pragi je 20. t. m. zvečer umrl član gosposke zbornice in češkega deželnega zbora, emer. redni profesor bogoslovja na praškem vseučilišču, generalni veliki mojster viteškega reda križarjev, dr. V. Horák v dobi 57 let. Užival je zbog svoje učenosti, delavnosti in dobrotelosti vseobče spoštovanje. — Napad na grad vladnega poslanca Crelansa. V francoskem okraju Sarthe ležeči grad poslanca Crelansa so napadli ondodni prebivalci, ker so bili ogorčeni nad njegovo gonjo proti redovom. Poročilo pravi, da je vse opustošeno. — Umrla je v Ausseeju soproga zborničnega predsednika grafica Karolina Vetter von der Lilie. — Veliko neurje na Tirolskem. Vleed silnega deževja narašala voda je povzročila veliko škodo v krajih Tschengels in Prod. V prvem kraju je naplav za-

sul 13, v drugem 11 hiš popolno, 12 pa deloma. Dve osebi sta utonili. V Meranu je ponesrečilo pet oseb. Na pomoč je došlo vojaštvo. — Automat s poštnimi znamkami so poskusili pri berolinskem poštnem uradu. Automat, ki oddaja znamke, se je prav dobro obnesel. Na dan so ga razne stranke rabile po 2000 krat. Nasledek tega je, da bodo pri dotičnem poštnem oddelku zmanjšali število uradnikov. — Zopet krvava rubežen. Gostilničar J. Petras v Bogaczu se je uprl rubežni. Podpirali so ga njegovi uslužbenci. Orožniki so rabili orožje. Petras je ostal mrtev na mestu. Njegova dva brata sta težko ranjena. — Samomoravnatelja. Na Dunaju se je s ciankalcem zastrupil ravnatelj Harry Brix iz Poznaja. Vzrok činu ni znan. — Ponesrečen menih. Iz Prager Wildsee se poroča, da se je v gorah ponesrečil neki menih pater Edmund. Včeraj so našli njegovo truplo. — Nesreča na cesti. Iz Solnograda se poroča, da se je pri Nasfeldu usul 100 metrov širok snežen plaz na cesto v trenutku, ko sta mimo vozila dva voza. Voza je plaz popolnoma razbil, potniki so bili zasuti pod plazom. Dve osebi sta mrtvi.

Protestantovske misije. V l. 1900 se je izdalo za protestantovske misije skupaj 98.074.350 K, k temu je Evropa prispela s 57.122.760 K in ako upoštevamo, da je tukaj 45.405.897 K angleškega denarja, pride na evropski kontingent 11.722.862 in na Nemško le 7.565.193 K. Protestantje na Nemškem imajo druge skrbi, kot podpirati misije med pagani — imajo pred očmi Avstrijo, kjer podpirajo gibanje »Los von Rom«. Protestantovski pastori tudi raje hodijo v Avstrijo, kot med divjake, saj je to tudi bolj prijetno. Napravijo zabave ali shode ali večerje in pridobivajo kar mimogrede odpadnike, med tem, ko je delo med pagani vse drugačno in naporno.

Ribji lov z elektriko. Zelo čudno urejeno ladijo izdeluje kapitan Wiliam A. Cole v Norfolks. Kapitan zatrjuje, da bode njegova izumitev presegala vsa za ribji lov potrebna sredstva, kar jih je bilo še do sedaj uvedenih. Ribe namerava loviti s pomočjo močnih električnih luči. Baval se je s skupinami ribjega love s pomočjo umetnih luči, ter je imel pri svojih poskusih precejšen vseh. Mnenja je, da bode mogoče s pomočjo njegove priprave ujeti najredkejše vrste rib v veliki globočini. Ladijo imenoval je »Atlantic«. Ladija je kaj čudne podobe; podobna plavajoči hiši. Dolga je 66 čevljev in 16 čevljev široka. Za gonitev iste uporabljen bode električni stroj z močjo 18 konjskih sil, poleg tega bode še pomožni stroj za vzbujanje elektrike, katere se bode uporabljala za razsvetljavo luči z svetlobo 2000 sveč in osmero drugih luči, katere bodo uporabljene pri ribjem lovu pod vodo. Zadnje omenjene luči spuščene bodo v vodo nad mrežo, s pomočjo katere bodo potem ribe na suho potegnjene. Ladija stala bode 8000 dolarjev.

Grozna železniška nesreča. Huda železniška nezgoda se je prigodila v Muskingum dolini v državi Ohio. Severno vozeči vlak Ohio Little Kanawaha družbe, je prevozil ravno skoro čez leseni most, ko se je hipoma zadnji voz od vlaka odtrgal ter s tira skočil in se v globočino 40 čevljev s popotniki vred prekucnil. Voz obrnil se je dvakrat v zraku predno je zadel s hudim padcem v globino, kjer se je popolnoma razbil. V vozu bilo je 30 potnikov. Dva potnika bila sta na mestu vbita, vsi drugi več ali manj pobiti. V kratkem dospelo je tja več zdravnikov, kateri so pričeli takoj z rešilnim poslovanjem.

Po nedolžnem obsojen. Leta 1888 je bil v Vicencu neki E. Griffani umorjen. Kot krivce so zaprli 4 brate Urban in še oba Panarotto, očete in sineve. Troje Urbanov so obsodili na smrt, četrtega na 10 let ječe. Oba Panarotto so oprostili. Oba Urbana so oprostili smrtno kazni in jih obsodili na dosmrtno ječo. Sedaj se je zvedelo, da je bil Ivan Urban pravi zločinec, in da iz maščevanja ostale svoje brate in oba Panarotto okrivil zločina.

Jezik solnčnika. Na vse načine se pogovarjajo ljudje, tudi s solnčnikom. Naslanjati se na solnčnik znači: Ti me ne brigajš dosti. Ako se drži na solncu zaprt solnčnik, znači: vse je dovršeno. Ako se solnčnik pusti pasti na zemljo, znači: bodi oprezen, mati sumi. Ako se drži odprt solnčnik v senci, znači: ne razumem tvoje go-stopanja, ako se ga drži pod pazduho, pa znači: nekaj vem, kar ti moram nemudoma povedati. Ako se pa solnčnik ne nosi, kadar pritiska solnce, znači, da se dobi — solnčarico.

Poraba piva in vina v letu 1901. Na Nemškem je prišlo na eno osebo leta 1901 150 6 litrov pive, v Avstriji v deželah in državnem zboru zastopanih pa 71 5 litrov. Na Belgijskem je prišlo na osebo 144 litrov. Največ pive so potrebovali na Angleškem, in sicer na osebo 208 litrov, in najmanj na Saškem, in sicer 0 5 litra. Zato se je tukaj popilo več vina, ki ga je prišlo na osebo 95 2 litrov, na Francoskem pa 103 litre (pive

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.